

19.4.2024

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

neuvoston ja komission julkilausumien johdosta

työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan mukaisesti

meneillään olevista SEU-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisista Unkaria koskevista kuulemisista oikeusvaltion vahvistamisesta sekä sen talousarviovaikutuksista
(2024/2683(RSP))

Isabel Wiseler-Lima, Petri Sarvamaa

PPE-ryhmän puolesta

Thijs Reuten, Cyrus Engerer, Eider Gardiazabal Rubial, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Matjaž Nemec, Domènec Ruiz Devesa, Birgit Sippel, Javier Moreno Sánchez

S&D-ryhmän puolesta

Anna Júlia Donáth, Katalin Cseh, Sophia in 't Veld, Ramona Strugariu, Moritz Körner

Renew-ryhmän puolesta

Gwendoline Delbos-Corfield

Verts/ALE-ryhmän puolesta

Malin Björk, Manon Aubry, Nikolaj Villumsen

The Left -ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma meneillään olevista SEU-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisista Unkaria koskevista kuulemisista oikeusvaltion vahvistamisesta sekä sen talousarviovaikutuksista (2024/2683(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU-sopimus) ja erityisesti sen 2 artiklan, 4 artiklan 3 kohdan ja 7 artiklan 1 kohdan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä ’perusoikeuskirja’,
- ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja sen pöytäkirjat,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,
- ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien ja Euroopan neuvoston kansainväliset ihmisoikeussopimukset,
- ottaa huomioon Venetsian komission 106. täysistunnossaan Venetsiassa 11. ja 12. maaliskuuta 2016 hyväksymän luettelon oikeusvaltion arviointiperusteista,
- ottaa huomioon 12. syyskuuta 2018 antamansa päätöslauselman ehdotuksesta, jolla neuvostoa pyydetään toteamaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan nojalla, onko olemassa selvä vaara, että Unkari loukkaa vakavasti unionin perustana olevia arvoja¹,
- ottaa huomioon 16. joulukuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092² yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi (”oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annettu asetukset”),
- ottaa huomioon 13. joulukuuta 2023 tehdyn komission päätöksen C(2023) 8999 ”Commission Decision of 13.12.2023 on the reassessment, on the Commission’s initiative, of the fulfilment of the conditions under Article 4 of Regulation (EU, Euratom) 2020/2092 following Council Implementing Decision (EU) 2022/2506 of 15 December 2022 regarding Hungary”,
- ottaa huomioon 15. syyskuuta 2022 antamansa päätöslauselman ehdotuksesta neuvoston päätökseksi sen toteamiseksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan nojalla, onko olemassa selvä vaara, että Unkari loukkaa vakavasti unionin perustana olevia arvoja³,

¹ EUVL C 433, 23.12.2019, s. 66.

² EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 1.

³ EUVL C 125, 5.4.2023, s. 463.

- ottaa huomioon 24. marraskuuta 2022 antamansa päätöslauselman arviosta siitä, noudattaako Unkari ehdollisuusasetuksen oikeusvaltioperiaatetta koskevia ehtoja, ja Unkarin elpymis- ja palautumissuunnitelman tilanteesta⁴,
 - ottaa huomioon 1. kesäkuuta 2023 antamansa päätöslauselman oikeusvaltiorikkomuksista ja perusoikeusloukkauksista Unkarissa ja jäädytetyistä EU:n varoista⁵,
 - ottaa huomioon 18. tammikuuta 2024 antamansa päätöslauselman Unkarin tilanteesta ja jäädytetyistä EU-varoista⁶,
 - ottaa huomioon komission vuotuisten oikeusvaltiokertomusten Unkaria käsittelevät luvut,
 - ottaa huomioon Unkarin vuonna 2023 antamasta kansallisen itsemääräämisoikeuden suojelua koskevasta laista LXXXVIII annetun Venetsian komission lausunnon, joka hyväksyttiin sen 15. ja 16. maaliskuuta 2024 Venetsiassa pidetyssä 138. täysistunnossa,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan,
- A. toteaa, että unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina, ja että nämä arvot vahvistetaan SEU-sopimuksen 2 artiklassa ja sisältyvät perusoikeuskirjaan ja kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin; ottaa huomioon, että nämä jäsenvaltioiden yhteiset arvot muodostavat EU:ssa asuvien henkilöiden oikeuksien perustan;
- B. toteaa, että aina kun on selvä vaara, että jokin jäsenvaltio loukkaa vakavasti SEU-sopimuksen 2 artiklassa tarkoitettuja arvoja, vaara ei koske ainoastaan sitä jäsenvaltiota, jossa se on toteutunut, vaan se vaikuttaa myös muihin jäsenvaltioihin, niiden keskinäiseen luottamukseen sekä unionin perimmäiseen luonteeseen ja sen kansalaisten EU:n oikeuden mukaisiin perusoikeuksiin;
- C. toteaa, että SEU-sopimuksen 7 artiklan soveltamisala ei rajoitu jäsenvaltiolle perussopimusten mukaan kuuluviin velvollisuuksiin, toisin kuin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 258 artikla, ja toteaa, että EU voi arvioida, onko jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvilla aloilla olemassa selvä vaara, että yhteisiä arvoja loukataan vakavasti;
- D. ottaa huomioon, että neuvosto käynnisti vuonna 2018 Euroopan parlamentin ehdotuksesta SEU-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdassa vahvistetun menettelyn puuttuakseen selvään vaaraan, että Unkari loukkaa vakavasti SEU-sopimuksen 2 artiklassa tarkoitettuja arvoja; toteaa, että neuvostossa on SEU-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisen menettelyn aloittamisen jälkeen järjestetty kuusi menettelyn mukaista kuulemistä Unkarin tilanteesta, mutta neuvosto ei ole vielä yrittänyt määrittää,

⁴ EUVL C 167, 11.5.2023, s. 74.

⁵ EUVL C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj>.

⁶ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2024)0053.

onko tällaista vaaraa olemassa, eikä se ole antanut mitään suosituksia Unkarin hallitukselle;

- E. katsoo, että oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annettu asetus on äärimmäisen tärkeä väline, sillä se mahdollistaa EU:n varojen tehokkaan suojelun;
- F. ottaa huomioon, että komissio päätti myöntää Unkarille 0,9 miljardia euroa ennakkorahoitusta REPowerEU:n puitteissa; toteaa, että tällaista ennakkorahoitusta voidaan antaa ilman ehtoja mutta ei ilman tarkastuksia;
- G. ottaa huomioon, että 15. syyskuuta 2022 antamassaan päätöslauselmassa parlamentti arvioi, että SEU-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisen menettelyn käynnistämisen jälkeen useat huolenaiheet siitä, noudattaako Unkari SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettuja arvoja, olivat edelleen olemassa tai pahentuneet merkittävästi, ja toteaa, että ne liittyvät muun muassa oikeuslaitoksen riippumattomuuteen, korruptioon, eturistiriitoihin, tiedotusvälineiden riippumattomuuteen ja moniarvoisuuteen, perustuslakijärjestelmän ja vaalijärjestelmän toimivuuteen sekä kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksiin;
- H. ottaa huomioon, että tämän päätöslauselman antamisen jälkeen tilanne on joillakin näistä osa-alueista parantunut hienoisesti, useimmilla osa-alueilla se on pysynyt hälyttävänä ja joillakin heikentynyt entisestään; toteaa, että Unkarin hallituksen toimien seurauksena on ilmennyt uusia vakavia ongelmia;
- I. ottaa huomioon, että huhtikuussa 2024 kymmenet tuhannet unkarilaiset osoittivat mieltään kaduilla sääntelyvallankaappausta ja korruptiota vastaan;
- J. ottaa huomioon, että Unkarin hallitus hyväksyi vuonna 2023 oikeuslaitoksen uudistuksia koskevan lainsäädäntöpaketin, jolla oli tarkoitus parantaa tiettyjä oikeuslaitoksen riippumattomuuteen liittyviä osa-alueita, muun muassa vahvistaa kansallisen tuomarineuvoston riippumattomuutta; toteaa, että oikeusvaltioperiaatteen liittyviin vakaviin ja edelleen korjaamatta oleviin oikeusjärjestelmän puutteisiin kuuluvat muun muassa seuraavat:
 - Unkarin korkeimman oikeuden (Kúria) nykyisen presidentin erottamattomuutta koskevat säännöt,
 - korkeimman oikeuden riippumattomuutta koskevien merkityksellisten suojatoimien ja takeiden puuttuminen,
 - korkeimman oikeuden käsittelemien asioiden jakamista koskevan järjestelmän puutteellinen läpinäkyvyys ja automatisointi sekä osastojen kokoonpanoa koskevien sääntöjen avoimuuden puute,
 - kansallisen tuomarineuvoston ja sen jäsenten riippumattomuuteen kohdistuva poliittinen ja hallinnollinen painostus muun muassa mustamaalauskampanjoiden avulla,
 - tuomareiden nimittämistä, ylentämistä ja erottamattomuutta koskevat säännöt,

- hallinnollisia päätöksiä uudelleen arvioivien tuomareiden riippumattomuutta koskevien merkityksellisten suojatoimien ja takeiden puuttuminen,
 - yhä uusien esteiden asettaminen ennakkoratkaisupyyntöjen esittämiselle Euroopan unionin tuomioistuimelle,
 - syyttäjien ja tuomareiden koskemattomuutta ja kurinpitomenettelyjä koskevat vajavaiset säännöt,
 - poliittinen vaikuttaminen syyttäviviranomaisten ja yksittäisten syyttäjien työhön,
 - rikoksen uhreille tarkoitettujen tehokkaiden tukipalvelujen puuttuminen;
- K. toteaa, että korruption torjuntaan ja eturistiriitoihin liittyviin jatkuviin ja vakaviin puutteisiin kuuluvat muun muassa seuraavat:
- tulosten puuttuminen korkean tason korruptiotapauksia koskevista tutkinnoista, syytetoimista ja lainvoimaisista tuomioista,
 - lobbausta, pyöröovi-ilmiötä ja varallisuusilmoitusten tehokasta valvontaa koskevien tiukkojen määräysten puuttuminen,
 - integriteettiviranomaisen puutteellinen toimivalta ja tiedonsaanti sekä puutteelliset valtuudet ja riittämättömät resurssit,
 - korruptiontorjuntatoimia koskevien julkisten kuulemisten ja keskustelun puuttuminen,
 - se, etteivät syyttäviviranomaiset joudu vastuuseen muun muassa huolimattomuutta, velvollisuuksien rikkomista ja rikollista käyttäytymistä koskevissa tapauksissa,
 - poliittinen vaikuttaminen korkean tason korruptiota ja rikoksia koskevaan syyttäviviranomaisten työhön;
- L. toteaa, että tiedotusvälineiden vapauteen ja moniarvoisuuteen liittyviin jatkuviin ja vakaviin puutteisiin kuuluvat muun muassa seuraavat:
- tiedotusvälineistä vastaavan viranomaisen ja digitaalisten palvelujen koordinaattorin toiminnallisen riippumattomuuden puute,
 - puutteet julkisen palvelun tiedotusvälineiden toimituksellisessa ja taloudellisessa riippumattomuudessa ja poliittisten näkemysten moniarvoisuudessa sekä se, että valtaapitävä enemmistö käyttää julkisen palvelun tiedotusvälineitä poliittiseen propagandaan,
 - valtion mainonnan väärinkäyttö hallitusta kannattavissa tiedotusvälineissä sekä asiaa koskevien sääntöjen ja avoimuuden puute,
 - riippumattomiin toimittajiin ja tiedotusvälineisiin kohdistetut mustamaalauskampanjat,
 - yhä uusien rajoitusten asettaminen julkisten tietojen saannille,

- tutkiviin toimittajiin ja media-alan ammattilaisiin kohdistettujen vakoiluohjelmien käyttöönottoa koskevan mielekkään tutkinnan puute,
 - mediamarkkinoiden keskittyminen ja hallituksen liiallinen vaikuttaminen tiedotusvälineiden toimintaympäristöön (muun muassa Keski-Euroopan lehdistö- ja mediasäätiön, unkarinkielinen lyhenne KESMA, myötä),
 - itsemääräämisoikeuden suojelusta vastaavan viranomaisen tutkimusten mahdollinen kohdistaminen tiedotusvälineisiin ja toimittajiin;
- M. toteaa, että perustuslakijärjestelmään ja vaalijärjestelmään sekä keskinäiseen valvontaan liittyviin jatkuviin ja vakaviin puutteisiin kuuluvat muun muassa seuraavat:
- epätasapuoliset toimintaedellytykset paikallisvaalien ja valtakunnallisten vaalien vaalikampanjoissa ja vaalilain tiukat muutokset,
 - riittämätön avoimuus ja vastuunkanto lakien valmistelu- ja säätämiprosessissa,
 - virallisen poikkeustilan jatkaminen, millä hallitus saa laajat hätätilavaltuudet ja mahdollisuuden sivuuttaa hierarkiassa ylempänä olevat lait poikkeustila-asetuksissa,
 - merkittäviä lakiesityksiä koskevan mielekkään julkisen kuulemismenettelyn puuttuminen,
 - riippumattomien elinten valtuuksien vähentäminen ja niiden riippumattomuuteen kohdistuva painostus,
 - koontilakien käyttö eri lakien muuttamiseksi;
- N. toteaa, että kansalaisyhteiskunnan toimivuuteen liittyviin jatkuviin ja vakaviin puutteisiin kuuluvat muun muassa seuraavat:
- riippumattomien kansalaisjärjestöjen olemassaolon ja toiminnan rajoittamiseen pyrkivien lakien lomaannuttava vaikutus, esimerkkeinä ulkomailta tukea saavien järjestöjen avoimuutta koskeva laki ja kansallisen itsemääräämisoikeuden suojelua koskeva laki,
 - kansalaisjärjestöjen edustajiin kohdistuvat mustamaalauskampanjat ja häirintä,
 - riippumattomien kansalaisjärjestöjen julkisen rahoituksen puute ja taloudellinen tuki hallitusta tukeville järjestöille tai organisaatioille, joilla on yhteyksiä hallitukseen,
 - itsemääräämisoikeuden suojelusta vastaavan viranomaisen valvontatoimien ja tutkimusten mahdollinen kohdistaminen kansalaisjärjestöihin ja niiden edustajiin;
- O. toteaa, että EU:n taloudellisten etujen suojaamiseen liittyviin jatkuviin ja vakaviin puutteisiin kuuluvat muun muassa seuraavat:
- EU:n talousarviota toteuttavien viranomaisten toiminta,

- julkisiin hankintoihin liittyvät järjestelmälliset sääntöjenvastaisuudet, puutteet ja heikkoudet, mukaan lukien vain yhden tarjouksen tuottavien tarjousmenettelyjen suuri osuus, ja kilpailun puute julkisten hankintojen järjestelmässä,
 - EU:n tuen moitteettoman käytön varmistamista koskevien tarkastus- ja valvontamekanismien heikkoudet,
 - riittämättömät valmiudet estää unionin talousarvion toteuttamiseen tai unionin taloudellisten etujen suojaamiseen liittyviä petoksia, korruptiota tai muita EU:n oikeuden rikkomistapauksia,
 - Arachne-välineen liian vähäinen soveltaminen,
 - avoimuuden puute yleisen edun mukaisten varojen hallintasäätöiden EU:n varojen käytössä,
 - se, ettei Unkari ole liittynyt Euroopan syyttäjänvirastoon (EPPO);
- P. toteaa, että sisämarkkinoiden periaatteiden ja sääntöjen noudattamiseen liittyviin jatkuviin ja vakaviin puutteisiin kuuluvat muun muassa seuraavat:
- syrjivät käytännöt sellaisia yrityksiä vastaan, jotka toimivat Unkarin hallituksen strategiseen intressiin liittyvillä aloilla,
 - julkisen vallan ja lainsäädäntövallan väärinkäyttö ja pelottelutoimien kohdistaminen sellaisiin talouden toimijoihin, jotka toimivat Unkarin hallituksen strategiseen intressiin liittyvillä aloilla;
- Q. ottaa huomioon, ettei Unkarin hallitus ole vastannut myöskään muihin parlamentin 15. syyskuuta 2022 antamassa päätöslauselmassa yksilöityihin huolenaiheisiin, jotka koskevat muun muassa seuraavia perusoikeuksia:
- akateeminen vapaus
 - uskonnonvapaus
 - oikeus yhdenvertaiseen kohteluun, hlbtq-henkilöiden oikeudet mukaan lukien,
 - vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien ajaminen, romanit ja juutalaiset mukaan lukien, suojelu vähemmistöihin kohdistuvilta vihamielisiltä lausunnoilta,
 - maahanmuuttajien, turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten perusoikeudet,
 - taloudelliset ja sosiaaliset oikeudet;
- R. ottaa huomioon, että kansallisen itsemääräämisoikeuden suojelua koskeva laki tuli voimaan 23. joulukuuta 2023; ottaa huomioon, että tämän seurauksena perustettiin uusi itsemääräämisoikeuden suojelusta vastaava viranomainen ja muutettiin rikoslakia säätämällä muun muassa vankeusrangaistus ulkomaisen rahoituksen käyttämisestä poliittisiin kampanjoihin; ottaa huomioon, että Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu totesi 27. marraskuuta 2023 antamassaan julkilausumassa, että

kyseinen säädösluonnos aiheutti merkittävän vaaran ihmisoikeuksille ja että siitä olisi luovuttava; ottaa huomioon, että Venetsian komissio totesi 18. maaliskuuta 2024 antamassaan lausunnossa, että poliittisten puolueiden ja vaalikampanjoiden ulkomaista rahoitusta koskevat rajoitukset olivat tavanomaisia ja periaatteessa kansainvälisten parhaiden käytäntöjen ja normien mukaisia, mutta että lakimuutoksissa ei määritelty selkeästi, minkä tyyppiset kampanjatoimet ovat kiellettyjä ja miten todetaan, että ne on rahoitettu ulkomaisilla varoilla; toteaa Venetsian komission panneen lausunnossaan merkille myös, että muutoksissa ei otettu huomioon poliittisten puolueiden kansainvälisellä tasolla tekemää yhteistyötä, suljettu pois kansainvälisten järjestöjen myöntämää rahoitusta tai säädetty kansainvälisten velvoitteiden, muun muassa EU:n jäsenyydestä johtuvien velvollisuuksien, noudattamisesta; ottaa huomioon, että komissio päätti 7. helmikuuta 2024 käynnistää rikkomusmenettelyn Unkaria vastaan, koska se katsoi, että kyseinen lainsäädäntö rikkoi useita EU:n primaarioikeuden ja johdetun oikeuden säännöksiä ja myös EU:n demokraattisia arvoja, demokratian periaatetta ja EU:n kansalaisten vaalioikeuksia sekä useita perusoikeuskirjassa vahvistettuja perusoikeuksia, kuten oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, oikeutta henkilötietojen suojaan, sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, yhdistymisvapautta, EU:n kansalaisten vaalioikeuksia, oikeutta tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, itsekriminointisuojaan ja asianajosalaisuutta, tietosuojaa koskevia EU:n lainsäädännön vaatimuksia ja useita sisämarkkinoihin sovellettavia sääntöjä;

- S. ottaa huomioon, että väliraportin hyväksymisen jälkeen unionin tuomioistuin totesi asiassa C-823/21, komissio v. Unkari, antamassaan tuomiossa⁷, että Unkari ei ole noudattanut EU:n turvapaikkalainsäädännön mukaisia velvoitteitaan, koska se on säätänyt, että kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättäminen edellyttää tätä aikomusta koskevan ilmoituksen jättämistä kolmannessa maassa sijaitsevassa Unkarin suurlähetystössä;
- T. ottaa huomioon, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) 10. marraskuuta 2022 asiassa Bakirdzi ja Euroopan komissio v. Unkari (asia [49636/14](#) ja asia [65678/14](#)) antamassa tuomiossa, josta tuli lopullinen 3. huhtikuuta 2023, ja 30. maaliskuuta 2023 asiassa Szolcsán v. Unkari (asia 24408/16) antamassaan tuomiossa, josta tuli lopullinen 30. kesäkuuta 2023, EIT katsoi, että on tapahtunut rikkomuksia, jotka koskevat kansallisivähemmistöjen äänioikeutta ja romanilasten eriyttämistä omiin luokkiinsa tai kouluihinsa ilman asianmukaisia toimenpiteitä eriarvoisuuksien korjaamiseksi;
- U. ottaa huomioon, että päätöksissään, jotka koskevat asioissa Szabó ja Vissy v. Unkari⁸, Gzásó v. Unkari⁹, Ilias ja Ahmed v. Unkari¹⁰ ja Baka v. Unkari¹¹ annettujen EIT:n tuomioiden täytäntöönpanon meneillään olevaa tehostettua valvontaa, Euroopan neuvoston ministerikomitea toisti huolensa näiden tuomioiden täytäntöönpanon laiminlyömisestä;

⁷ Unionin tuomioistuimen tuomio 22. kesäkuu 2023, *komissio v. Unkari*, C-823/21, ECLI:EU:C:2023:504.

⁸ EIT:n tuomio 12.1.2016, *Szabó ja Vissy v. Unkari*, 37148/14, josta tuli lopullinen 6.6.2016.

⁹ EIT:n tuomio 16.7.2016, *Gzásó v. Unkari*, 48322/12, josta tuli lopullinen 16.10.2015.

¹⁰ EIT:n tuomio 14.3.2017, *Ilias ja Ahmed v. Unkari*, 47287/15.

¹¹ EIT:n tuomio 23.6.2016, *Baka v. Unkari*, 20261/12.

- V. ottaa huomioon, että lahjonnan vastainen valtioiden ryhmä (GRECO) ilmaisi Unkarin viidennen arviointikierroksen raportissaan useita huolenaiheita Unkarin nykyisen kehyksen tehokkuudesta korruption ehkäisemisessä ylimmissä johtotehtävissä toimivien henkilöiden sekä Unkarin kansallisen poliisin ja kansallisen turvallisuuspalvelun jäsenten keskuudessa; ottaa huomioon, että GRECON mukaan Unkarin julkishallinnon ja lainvalvontaviranomaisten yhteisenä ja yleisenä piirteenä on, että useimmat lahjomattomuutta ja korruption ehkäisemistä koskevat toimenpiteet kohdistuvat alempiin ja keskitason viranhaltijoihin, mutta ylimmissä johtotehtävissä toimiviin henkilöihin sovellettavat lahjomattomuussäännöt ovat hyvin löyhät ja poliisin ja kansallisen turvallisuuspalvelun ylempien johtajien nimittämiselähtöihin liittyy politisoitumisen riski;
- W. ottaa huomioon, että Euroopan rasismin ja suvaitsemattomuuden vastainen komissio ilmaisi kertomuksessaan tyytyväisyytensä siihen, että Unkarissa on saatu aikaan joitakin parannuksia, mutta oli huolissaan yhdenvertaisuusviranomaisen lakkauttamisesta, heikommista lähtökohdista ja pienituloisista perheistä tulevien opiskelijoiden, kuten romaniopiskelijoiden, leimaamisesta, hlbt-i henkilöiden ihmisoikeuksien merkittävästä heikkenemisestä, yhä muukalaisviihamielisemmästä julkisesta keskustelusta ja poliittisesta puheesta, joka kohdistuu erityisesti pakolaisiin, turvapaikanhakijoihin ja maahanmuuttajiin sekä muslimeihin ja hlbt-i henkilöihin, vihapuhetta koskevan oikeudellisen kehyksen erittäin vähäisestä vaikuttavuudesta, sosiaalista osallisuutta koskevien kansallisten strategioiden toteuttamatta jättämisestä, pakolaisten ja toissijaista suojelua saavien henkilöiden valtion kotouttamistuen lopettamisesta ja turvapaikan saatavuuden rajoittamisesta maassa;
- X. ottaa huomioon, että naisten syrjinnän poistamista käsittelevä YK:n komitea ilmaisi loppupäätelmissään huolensa seksuaali- ja lisääntymisterveydestä ja -oikeuksista sekä siitä, että Unkarin tasa-arvopolitiikka perustuu yksinomaan perheen käsitteeseen ja siinä pidetään naisen ensisijaisena roolina vaimona ja äitinä olemista, ja suositti Unkaria toteuttamaan toimenpiteitä sukupuolten tasa-arvoa vastustavaan julkiseen keskusteluun puuttumiseksi;
- Y. ottaa huomioon, että Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön mediavaltuutettu totesi Unkariin tekemänsä virallisen vierailun jälkeen antamassaan lausunnossa, että kun tarkastellaan tiedotusvälineiden vapautta Unkarissa, voidaan havaita järjestelmällinen lähestymistapa, jossa jotkin äänet eivät tule kuuluiksi samoin perusedellytyksin kuin toiset;
- Z. ottaa huomioon, että neuvoston suosituksessa Unkarin vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annetussa Unkarin vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskevassa neuvoston lausunnossa (COM(2023)0617) neuvosto suositti Unkarille toimia, joilla parannetaan sosiaalihuoltojärjestelmän riittävyttä, parannetaan pääsyä tehokkaiden ja aktiivisten työmarkkinatoimenpiteiden piiriin, varmistetaan toimiva työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu sekä parannetaan sääntelykehystä ja kilpailua palveluissa sisämarkkinoiden periaatteen ja oikeusvaltioperiaatteen mukaisesti;
- AA. toteaa, että Unkarin hallitus on jättänyt panematta täytäntöön useita Unkarin perustuslakituomioistuimen, Euroopan unionin tuomioistuimen ja EIT:n tuomioita,

jotka se on saanut loukattuaan SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettuja arvoja, eikä se ole noudattanut suurinta osaa komission vuoden 2023 oikeusvaltiokertomukseen sisältyvistä suosituksista eikä GRECON ja Venetsian komission kaltaisten muiden kansainvälisten elinten suosituksia;

1. on tyrmistynyt demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien jatkuvasta järjestelmällisestä ja tahalliseksi loukkaamisesta Unkarissa ja toteaa Unkarin hallituksen olevan vastuussa tästä;
2. korostaa, että SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettujen arvojen kunnioittaminen on heikentynyt merkittävästi Unkarissa SEU-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisen menettelyn käynnistämisen jälkeen, ja pitää erittäin valitettavana, että komission ja neuvoston päättäväisten toimien puute on edesauttanut demokratian, oikeusvaltion ja perusoikeuksien toteutumisen romahtamista Unkarissa ja tehnyt maasta vaaliautokratiaan perustuvan sekajärjestelmän asiaan liittyvillä mittareilla tarkasteltuna;
3. tuomitsee kansallisen itsemääräämisoikeuden suojelua koskevan lain hyväksymisen sekä laajat valtuudet saaneen itsemääräämisoikeuden suojelusta vastaavan viranomaisen ja tiukan valvonta- ja seuraamusjärjestelmän perustamisen, sillä ne rikkovat perustavanlaatuisesti demokratian normeja, kuten vapaiden ja oikeudenmukaisten vaalien periaatetta, oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia, sekä rikkovat useita EU:n lakeja; on tyytyväinen siihen, että komissio on käynnistänyt Unkaria vastaan rikkomusmenettelyn tästä asiasta; kehottaa Unkarin hallitusta kumoamaan lain välittömästi;
4. pitää valitettavana, ettei neuvosto ole saavuttanut mitään merkityksellistä edistystä käynnissä olevassa SEU-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisessa menettelyssä, ja toistaa kehotuksensa parantaa tilannetta järjestämällä säännöllisiä kuulemisia, puuttamalla nopeasti sekä pitkään jatkuneisiin että uusiin ongelmiin, jotka vaikuttavat oikeusvaltioperiaatteen, demokratiaan ja perusoikeuksiin, ja antamalla konkreettisia suosituksia, joiden täytäntöönpanolle se asettaa määräajat; kehottaa neuvostoa julkaisemaan kattavan pöytäkirjan ja päätelmät kustakin kuulemisesta; vaatii, että parlamentin olisi voitava esittää kaikissa SEU-sopimuksen 7 artiklaan liittyvissä menettelyissä neuvostolle perusteltu ehdotuksensa ja osallistua SEU-sopimuksen 7 artiklan mukaisiin kuulemisiin ja että se olisi pidettävä viipymättä ja kaikilta osin ajan tasalla menettelyn kaikissa vaiheissa; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita käynnistämään SEU-sopimuksen 7 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn ja Eurooppa-neuvostoa määrittämään, onko Unkari SEU-sopimuksen 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti loukannut vakavasti ja jatkuvasti EU:n arvoja, jos edistystä ei tapahdu ennen Belgian puheenjohtajakauden päättymistä; korostaa, että neuvostolla on yhteinen vastuu SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettujen arvojen suojelusta ja että niiden suojelun laiminlyönnillä olisi pitkäaikaisia ja mahdollisesti haitallisia seurauksia;
5. painottaa neuvoston puheenjohtajavaltion tärkeää roolia neuvoston EU:n lainsäädäntöä koskevan työn eteenpäin viemisessä, EU:n asialistan jatkuvuuden varmistamisessa ja neuvoston edustamisessa suhteissa muihin EU:n toimielimiin; toistaa huolensa siitä, ettei Unkarin hallitus kykene hoitamaan tätä tehtävää uskottavasti vuonna 2024, kun se ei noudata EU:n oikeutta ja SEU-sopimuksen 2 artiklaan kirjattuja arvoja eikä vilpittömän yhteistyön periaatetta; pitää valitettavana, ettei neuvosto ole vielä löytänyt

ratkaisua tähän ongelmaan ja että Unkarin hallituksen edustajat tulevat toimimaan puheenjohtajana demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia käsittelevissä neuvoston istunnoissa, myös EU:n taloudellisten etujen ja talousarvion suojaamiseen liittyvissä kokouksissa; korostaa, että tämä haastava tilanne osuu siihen ratkaisevan tärkeään vaiheeseen, jossa käydään Euroopan parlamentin vaalit ja muodostetaan komissio; pitää valitettavana, ettei asiaa ole saatu ratkaistua, ja toistaa olevansa valmis toteuttamaan toimia unionin uskottavuuden puolustamiseksi SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettujen arvojen osalta, kun on kyse neuvoston kanssa tehtävästä yhteistyöstä;

6. kehottaa neuvostoa ja komissiota keskittymään tarmokkaammin oikeusvaltioperiaatteen järjestelmällisen purkamisen lopettamiseen sekä siihen, miten parlamentin päätöslauselmissa yksilöityjen arvojen loukkaukset vaikuttavat toisiinsa; korostaa, että EU:n olisi puolustettava kaikkia SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettuja arvoja yhtä päättäväisesti ja että tässä epäonnistuminen heikentää demokraattisia instituutioita ja vaikuttaa viime kädessä kaikkien ihmisoikeuksiin ja elämään maissa, joissa näitä arvoja loukataan;
7. kehottaa jälleen komissiota hyödyntämään täysimääräisesti käytettävissä olevia välineitä, joilla voidaan puuttua selvään vaaraan, että Unkari loukkaa vakavasti unionin perustana olevia arvoja, ja käyttämään erityisesti nopeutettuja rikkomusmenettelyjä, unionin tuomioistuimelle tehtäviä välitoimihakemuksia sekä unionin tuomioistuimen tuomioiden laiminlyöntikanteita; muistuttaa oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annetun asetuksen tärkeydestä ja on tyytyväinen 13. joulukuuta 2023 annettuun komission päätökseen, jossa vahvistetaan, että unionin talousarvioon kohdistuva riski on pysynyt samana joulukuusta 2022 lähtien, minkä johdosta asetuksen nojalla hyväksytyt toimenpiteet jatketaan; kehottaa komissiota ryhtymään välittömiin asetuksen mukaisiin toimiin oikeusvaltion periaatteiden muiden rikkomisten osalta;
8. toistaa tässä yhteydessä vakavan huolensa mainitusta päätöksestä, jonka mukaan perusoikeuskirjaa koskeva horisontaalinen mahdollistava edellytys oli täytetty oikeuslaitoksen riippumattomuuden osalta, minkä ansiosta Unkarin viranomaisilla on mahdollisuus esittää korvauspyyntöjä jopa 10,2 miljardin euron arvosta ilman asianmukaisia valvontamekanismeja tai julkisia hankintamenettelyjä, joilla taattaisiin moitteeton varainhoito ja EU:n talousarvion suojaaminen; palauttaa mieliin parlamentin 25. maaliskuuta 2024 jättämän hakemuksen päätöksen C(2023) 9014 laillisuuden tutkimisesta Euroopan unionin tuomioistuimessa SEUT-sopimuksen 263 artiklan mukaisesti; odottaa nopeaa ratkaisua asiaan; kehottaa jälleen komissiota arvioimaan uudelleen päätöstään, erityisesti kun otetaan huomioon sen hyväksymisen jälkeen toteutetut kansalliset toimenpiteet ja Unkarin entisen oikeusministerin vuotamat tiedot, joiden mukaan syyttäjälaitos ei ole riippumaton ja että rikosoikeudellisiin menettelyihin vaikutetaan poliittisesti; kehottaa komissiota pidättymään varojen maksamisesta ennen kuin kaikki asiaa koskeva lainsäädäntö on pantu täysimääräisesti täytäntöön, hyväksytyt toimenpiteet ovat osoittautuneet tehokkaiksi käytännössä ja Unkari on pannut täytäntöön kaikki asiaankuuluvat unionin tuomioistuimen ja EIT:n tuomiot; pyytää komissiota valvomaan perusteellisesti EU:n rahoituksesta myönnettyä ennakkorahoitusta sen varmistamiseksi, että varat myönnetään asiaa koskevan lainsäädännön tavoitteiden mukaisesti; kehottaa jälleen Unkaria liittymään kiireellisesti EPPOon;

9. vaatii, että EU:n rahoituksen vapauttamiseksi vaadittavia toimenpiteitä, sellaisina kuin ne on määritelty yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen¹², elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen¹³ ja oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annetun asetuksen nojalla tehdyissä asiaankuuluvissa päätöksissä, on arvioitava yhdenmukaisesti kokonaispakettina ja että maksuja ei pitäisi suorittaa, vaikka yhdellä tai useammalla alalla edistyttyisiinkin, jos jollakin toisella alalla on yhä puutteita; korostaa pitävänsä käsittämättömänä sitä, että vapautetaan yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen alaisia varoja oikeuslaitoksen riippumattomuuden parantamisen perusteella, kun samaan aikaan elpymis- ja palautumistukivälineen ja ehdollisuusmekanismin alaiset varat on jäädytetty oikeuslaitoksen riippumattomuuteen liittyvien jatkuvien puutteiden vuoksi;
10. panee merkille, että integriteettiviranomaisen perustaminen on yksi korjaavista toimenpiteistä, jotka on pantava täytäntöön oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annetun asetuksen puitteissa; katsoo, että pelkkää elimen perustamista ei voida pitää riittävänä vastaamaan nykyisiin huolenaiheisiin, ja katsoo, että asianomaisten korjaavien toimenpiteiden toteuttamista olisi arvioitava sillä perusteella, miten kyseinen elin toimii käytännössä; katsoo, että jos integriteettiviranomaiselle annetaan riittävät oikeudet ja täytäntöönpanovaltuudet, sillä on mahdollisuus puuttua joihinkin Unkarin oikeusvaltiotilanteeseen liittyviin huolenaiheisiin, erityisesti korruption torjuntaan; ilmaisee kuitenkin huolensa siitä, että käytännössä sillä ei ole toimivaltaa ja oikeuksia hoitaa tehtäviään asianmukaisesti, kuten sen ensimmäisen toimintavuoden aikana kävi ilmi; vaatii antamaan sille lisää valtuuksia, joita se pystyy käyttämään, erityisesti antamalla sille riittävän laajan pääsyn asiaankuuluviin tietokantoihin, vahvistamalla sen tutkintavaltuuksia ja tekemällä sen suositusten hyväksymisestä pakollista;
11. korostaa, että EU:n lainsäädännön, myös sisämarkkinasääntöjen, noudattaminen on oikeusvaltioperiaatteen keskeinen pilari; kehottaa komissiota sisällyttämään arvion jäsenvaltion sisämarkkinoiden tilanteesta kunkin jäsenvaltion oikeusvaltiotilannetta koskevaan arviointiin; on huolissaan Unkarin viranomaisten harjoittamasta vallan väärinkäytöstä sekä järjestelmällisistä syrjivistä käytännöistä sellaisia yrityksiä vastaan, jotka toimivat Unkarin hallituksen ja oligarkkien strategiseen intressiin liittyvillä aloilla; korostaa, että tämä on synnyttänyt syrjinnän ja pelon ilmapiirin, joka horjuttaa sisämarkkinoiden pilareita ja aiheuttaa joillekin yrityksille ja niiden oikeutetuille liiketaloudellisille eduille vakavan riskin ja pakottaa ne tosiasiallisesti ulos Unkarin markkinoilta; kehottaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota sisämarkkinasääntöjen noudattamiseen arvioidessaan Unkarin oikeusvaltiotilannetta; kehottaa komissiota tutkimaan, ovatko Unkarin hallituksen strategiseen intressiin liittyviä aloja koskevat lait voimassa olevan EU:n lainsäädännön mukaisia; korostaa, että komissiolla on velvollisuus toteuttaa nopeita toimia Unkarin viranomaisten

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1060, annettu 24. kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159).

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/241, annettu 12. helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17–75).

järjestelmällisesti kohteeksi ottamien yritysten tekemien valitusten johdosta ja saattaa asiat tarpeen mukaan Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi;

12. pitää valitettavana, että Unkari on väärinkäyttänyt veto-oikeuttaan neuvostossa ja estänyt välttämättömän avun myöntämisen Ukrainalle, mikä heikentää EU:n strategisia etuja; tuomitsee Unkarin hallituksen yleisen Venäjän-politiikan;
13. kehottaa jälleen komissiota varmistamaan oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annetun asetuksen mukaisesti, että EU:n varojen lopullisilta saajilta tai edunsaajilta ei viedä näitä varoja; kehottaa komissiota etsimään tapoja jakaa EU:n varoja paikallis- ja aluehallinnon ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kautta, jos asianomaisen maan hallitus ei tee yhteistyötä oikeusvaltioperiaatteen täytäntöönpanon puutteiden korjaamiseksi;
14. korostaa, että Unkarin viranomaisten on taattava yhtäläiset mahdollisuudet henkilöille, yrityksille, kansalaisyhteiskunnalle, kansalaisjärjestöille ja paikallis- ja alueviranomaisille, jotka haluavat saada EU:n rahoitusta, ja huolehdittava tätä koskevasta avoimuudesta sekä varmistettava riippumaton oikeudellinen valvonta sekä puolueettomat ja tehokkaat valitusmekanismit; tuomitsee tietoon tulleet järjestelmälliset syrjivät käytännöt, jotka kohdistuvat tiedeyhteisöön, toimittajiin, poliittisiin puolueisiin ja kansalaisyhteiskuntaan sekä tiettyjen alojen yrityksiin;
15. kehottaa komissiota tukemaan Unkarissa riippumatonta kansalaisyhteiskuntaa, joka suojelee SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettuja arvoja, erityisesti käyttämällä kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmaa; kehottaa jälleen komissiota hyväksymään kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien suojelemiseksi ja kehittämiseksi EU:ssa kattavan kansalaisyhteiskuntastrategian, jossa yhdistetään kaikki olemassa olevat välineet ja esitetään joukko erityisiä toimenpiteitä, joilla suojellaan ja vahvistetaan kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia;
16. kehottaa jälleen komissiota ja neuvostoa aloittamaan välittömästi parlamentin kanssa neuvottelut demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevasta EU:n järjestelmästä, joka toteutettaisiin toimielinten välisenä sopimuksena, ja EU:n toimielinten välisen pysyvän toimintapoliittisen syklin sisällyttämisestä siihen;
17. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Euroopan neuvostolle, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestölle ja Yhdistyneille kansakunnille.